SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 23. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 5, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 5-го ЛЮТОГО 1991 Ч. 23. РІК XCVIII.

РОЗПОЧАЛАСЬ ТРЕТЯ СЕСІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Київ (УНІАР). — Тут у п'ятницю, 1-го лютого розпочала свою працю третя сесія Верховної Ради УССР, на яку покищо прибуло лише 320 депутатів.

У зв'язку зі змінами у політичному житті республіки та виникненням нових політичних партій, кількість членів центральної виборчої комісії, яка буде відповідати за проведення у республіці референдуму, збільшено до 30 осіб. Велика кількість депутатів зажадала звітів про політичну та економічну ситуацію в республіці, визначення з приводу указів президента, що суперечать законам УССР, ухвалення постанови про події у країнах Балтії, прийняття законів про проходження військової служби та альтернативну службу, про референдум, про громадянство, вирішення екологічних проблем різних регіонів України. Обговорювалися питання висвітлення ходу сесії у засобах масової інформації. Сесія не ухвалила текст вітальної телеграми до голови ВР Росії Бориса Єльцина у зв'язку з його 60-річчям. Телеграму надіслано в імені ПВР. Після закінчення раннього засідання депутати продовжили роботу у постійних комісіях. Наступне пленарне засідання сесії ВР УССР відбудеться у вівторок, 5-го лютого.

При комісії ВР УССР з питань державного суверенітету міжреспубліканських та міжнаціональних взаємин 30-го січня створена підкомісія у справі зв'язків з українцями, що проживають поза межами республіки.

Члени підкомісії звертаються до земляків з проханням подати свої адреси і, якщо є така можливість, коротко охарактеризувати стан культурно-освітньої і громадсько - політичної сфер українського життя свого регіону.

У зверненні зазначається, що подібні контакти сприятимуть становленню українських товариств поза межами України.

Адреса підкомісії: 252019, Українська ССР, Київ, ВР України, Комісія з питань державного суверенітету, міжреспубліканських та міжнаціональних взаємин, народному депутатові України Михайлові Гориню.

У центральних газетах оприлюднена постанова Президії Верховної Ради Української ССР, що регламентує організацію і проведення на території України Всесоюзного референдуму з питань збереження Союзу ССР. Він має відбутися 17-го березня у 27 виборчих округах України, тобто в усіх областях, включно з Кримською, та місті Києві, де утворено окрему виборчу округу.

У ранковому випуску телевізійної служби новин з 30-го січня наводилися результати опитування громадської думки в Україні щодо ставлення населення до майбутнього союзного договору. Згідно з даними Українського Центру Соціологічних Досліджень близько 70 відсотків жителів республіки вважають укладення нової союзної угоди передчасним.

30-го січня „Вечірній Вісник" українського телебачення також звернувся до соціологів і передав репортаж з Українського Центрального Відділу Всесоюзного Центру Досліджень суспільної думки. Проте у ході досить тривалого інтерв'ю журналісти не поцікавилися у спеціалістів даними про громадську думку щодо майбутнього референдуму. Повідомлення ТСН не було ні підтверджено, ні спростовано. Телеглядачі української програми дізна-

(Закінчення на стор. 4)

ДОПОВІДІ Д-РА Д. СТЕПОВИКА

Ню Йорк. — Тут відбудеться серія доповідей д-ра мистецтвознавства Дмитра Степовика, що її влаштовує Український Музей та Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку. Серія розпочнеться 8-го лютого доповіддю „1000-літній шлях розвитку української ікони" в Літературно-Мистецькому Клюбі, Дім Українського Визвольного Фронту, 136 Друга авеню, о год. 6:30 по полудні. Наступні доповіді: „Українське барокко — національна своєрідність і світовий контекст" — 10-го лютого год. 2-га по полудні, в Українському Музеї, 203 Друга авеню; „Людинолюбні, християнські основи мистецьких творів Тараса Шевченка" — 29-го березня о год. 6:30 по полудні в Літературно-Мистецькому Клюбі

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА ЗАПОБІГАЄ ОКУПАЦІЇ УКРАЇНИ

Львів (УНІАР). — Тут у вівторок, 29-го січня четверта сесія Львівської Обласної Ради **обговорила** проєкт ухвали про стабілізацію політичного становища в області, запобігання політичним провокаціям. У проєкті є звернення до Верховної Ради України зі закликом розглянути доцільність запровадження, згідно зі спільним наказом двох міністрів, окупаційного стану в містах України та дати належну політичну оцінку.

Щодо боротьби зі злочинністю та порушенням громадського порядку, якщо документ буде затверджений разом з внесеними 29-го січня доповненнями, Львівська Обласна Рада запропонує трудовим колективам терміново організувати народні **робітничі** дружини, знайти можливість матеріального заохочення добровольців. Львівська Обласна Рада звертається до командування Прикарпатської військової округи з проханням надати органам внутрішніх справ та народним робітничим дружинам необхідну матеріяльно-технічну допомогу, а до прокуратури — з проханням дати правову оцінку кампанії дезинформації та нагнітання політичної напруженості в області, що може привести до непередбачених наслідків.

В разі проведення референдуму щодо союзного договору, Львівська Обласна Рада передбачає внести до бальотів такі питання: „Чи схвалюєте Ви проголошення самостійної української держави як повноцінного суб'єкту міжнародного права? Чи відповідає діяльність Комуністичної партії національним інтересам?

Голосування з приводу прийняття цього документу відбулося 30-го січня. Сесія Львівської Обласної Ради прийняла ухвалу „про збереження політичної стабільности в області і ставлення до референдуму щодо союзного договору", яка передбачає створення народних дружин, озброєних з арсеналів Прикарпатської військової округи. Обласна Рада Львова також ухвалила звернення до парламенту України з пропозицією скасувати чинність спільного наказу двох міністрів на території республіки та внести до бюлетенів референдуму текст питань у новій редакції.

У пресцентрі Львівської Обласної Ради не можуть ні підтвердити, ні заперечити чутки про концентрацію у **Львові чи його передмістях підрозділів МВД СССР — так званих чорноберетників.** Повідомлень про суттєві посадові переміщення в обласному управлінні МВД, чи в інших структурах, які могли б свідчити про підготову львівського варіянту „кривавої неділі", не надходило.

В УКРАЇНІ

(З повідомлень УНІАР)

* Чернівці. — Тут 23-28-го січня відбувся суд у справі вбивства півтора року тому в Івано-Франківську активіста РНУ Романа Левицького. Суд відхилив звинувачення 18-річних Володимира Пули та Руслана Фашевського в зумисному вбивстві. Судовий процес відбувся не в місті, де скоєно злочин, а в Ленінському районному суді Чернівець. Голова суду Тихон Сабов пояснив, що це зроблено на підставі рішення Верховного суду України. Адвокат Вівчаренко має намір внести відклик, оскільки суд не зважив на політичні мотиви вбивства. Крім того, ще на попередньому судовому процесі в Івано-Франківському голова народного суду Черепій признався, що на нього чинили тиск голова Міського виконавчого комітету Яковишин та його заступник Костючик. Отож не випадково суд перенесли в інше місто. Чернівецький **суддя Тихон Сабов відхилив** запитання адвоката „чи знали підсудні, що інженер Левицький був співголовою науково-культурного товариства „Рух?" Зникли рентгенівські знімки пошкоджень на тілі вбитого. Левицький помер від травми в потилиці. Не взято до уваги свідчення лікарів Івано-Франківської обласної лікарні щодо пошкоджених під час побиття невідомим предметом нирок небіжчика. Натомість стверджувалося, що Левицький був нібито напідпитку, хоч результати аналізи крови це заперечують.

* Симферопіль. — Тут 20-го січня відбувся референдум з приводу статусу Криму. Згідно з офіційними повідомленнями у референдумі взяли участь 81,3 відсотки кримчан. З них 93,2 відсотки проголосували за Кримську Автономну Совєтську Соціялістичну Республіку. Це означає, що Кримська АССР залишається у складі України, але водночас є суб'єктом СССР і учасником союзного договору. Рішення референдуму має бути затверджене Кримською Обласною Радою та Верховною Радою України. 27-го січня сесія Кримської Обласної Ради розглянула результати ре-

(Закінчення на стор. 4)

М. Ґорбачов втратив контролю і поступився перед військовими

Вашінгтон. — Генеральний секретар ЦК КПСС і президент із всіма можливими повновластями, що мало б зрівнювати його з будь-яким попереднім диктатором СССР, втратив контролю над державними справами, поступився перед військовими і під їхнім тиском був змушений поділитися владою з ними, — пише у довшій аналітичній статті Майкл Патцел, поміщеної на сторінках ньюаркської газети „Стар Леджер" з 31-го січня. Автор покликається на опінії совєтологів, державних чинників ЗСА і добре поінформованих осіб в Совєтському Союзі.

У приватній розмові з новим совєтським міністром закордонних справ Олександром Безсмертних, який недавно в офіційному характері відвідував Вашінгтон і зустрічався з президентом ЗСА Джорджем Бушем, секретарем Державного департаменту Джеймсом Бейкером та іншими американськими урядовими особами, виявилось, і про це згадується у звідомленні агентства Ассошієйтед Пресс, що совєтський президент не може вже приймати, без консультації з керівниками армії, КҐБ і міністерства внутрішніх справ, жодного рішення державного характеру, а в кожному разі не може надіятися, що таке самовільне рішення матиме якусь екзекутивну силу.

„М. Ґорбачов не контролює повністю державними справами", — кажуть ті, які студіюють нюанси совєтської внутрішньої політики і слідкують за розвитком подій серед кремлівського керівництва.

Генералітет армії, КҐБ і військ внутрішньої безпеки фактично перевели внутрі кремлівського керівництва тихе перебрання влади і заставили М. Ґорбачова співпрацювати, або принаймні замовчувати затискання національних і громадських свобод у республіках, поборювання „націоналістичних і сепаратистичних" рухів, які, на думку комуно-московських шовіністів є головною причиною політичної й економічної кризи в СССР.

Чи маршал Дімітрій Язов, міністер оборони СССР, який без сумніву є прихильником М. Ґорбачова і підтримував у початковій стадії його „перестройку", є в середині цих консерватив них сил, які хочуть привернути міць для Комуністичної партії і зберегти імперію від упадку? Не конче, кажуть військові аналітики. Йому минуло вже 67 років і він незабаром відійде від активної служби в армії. На його місце може прийти теперішній шеф генерального штабу армії ген. Михаїл Моисеєв, а в найгіршому випадку уславлений вбивця афганських антикомуністичних повстанців і цивільного населення, тепер заступник міністра внутрішніх справ ген. Борис Громов.

Відомий прихильник перебудови і демократизації, заступник Міської Ради Москви Сергей Б. Станкевіч заявив кореспондентам АП в Москві, що М. Ґорбачов, виглядає, опинився тепер під цілковитим впливом прихильників твердого курса в Комуністичній партії, що їх повністю підтримує КҐБ і армія. Всі інші колишні щирі прихильники залишили Ґорбачова, або їх насильно позбавили впливу в Президентській раді і уряді.

Виглядає, кажуть західні спеціялісти, що шовіністичні сили, скупчені у КҐБ і двох міністерствах: оборони і внутрішніх справ СССР, тримають М. Ґорбачова „на показ", тобто для обдурювання західних „імперіялістів" і для забезпечення західної опінії. Імперія перебуває у великій економічній скруті і вони потребують допомоги. Балтійське насильство над литовцями і латишами дещо пробудили Захід і московські шовіністи поступаються один крок назад, але тільки для того, щоб потім зробити ще два кроки вперед, в остаточній ліквідації національних стремлінь поневолених Москвою народів.

У СВІТІ

КЕРІВНИК НІМЕЦЬКОЇ опозиційної Соціял-демократичної партії Йохен Фогель в загальному привітав заяву канцлера уряду Гельмута Коля, що німецькі військові частини не братимуть участи у війні на Близькому Сході проти військ Іраку. Фогель додав, однак, що опозиційні партії домагатимуться також, щоб в ніякому випадку німецькі моряки, летуни чи інші військові підрозділи, які обслуговують німецьку воєнну технологію в Туреччині, чи перебувають в західній частині Середземного моря, не встрявали в бій. Вони можуть вживати зброю тільки у власній обороні. Питання про участь чи неучасть німецьких вояків в будь-якому конфлікті не повинен вирішувати генеральний секретар Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО), а тільки німецький парламент. День раніше канцлер Коль не хотів відповідати на питання кореспондентів, як реагуватиме німецькі війська, якщо, наприклад, Ірак напав би на Туреччину. Як член НАТО Німеччина зобов'язана допомагати кожній членській державі, але з другої сторони конституція країни забороняє висилку війська до будь-якої країни.

ОФІЦІЙНЕ ЧЕХО-СЛОВАЦЬКЕ агентство ЧТК повідомило, що рішенням Міської управи Праги переіменовано вулицю „Кремлівську" на „Литовську", а центральний уряд в Празі звернувся формально до амбасадора СССР, щоб він, в імені свого уряду, дав авторитетне пояснення чому Москва вирішила здушити куцу свободу прибалтійських республік при допомозі війська. Східньоевропейські колишні сателітні країни у принципі засудили поведінку кремлівських імперіялістів у Прибалтиці і на міжнародному форумі підтримують засуджуючі Москву резолюції.

МИНУЛОГО ЧЕТВЕРГА, 31-го січня, розбився недалеко від Берліну совєтський військовий джет МІҐ-27. Інформаційне агентство АДН повідомило, що летун при допомозі спеціяльного механізму вискочив з літака і залишився живий. Тяжко поранений був німецький громадянин уламками літака і покищо не відомо чи він виживе поранення. Військова комісія досліджує причину катастрофи.

В ІНТЕРВ'Ю З КОРЕСПОНДЕНТОМ німецького агентства АДН професор Ляйпціґського університету заявив, що східньонімецькі партійні і урядові чинники тодішньої Східньої Німеччини від 1980 до 1987 року допомагали іракському диктаторові Саддамові Гуссейнові у розбудові фабрик хемічної зброї. Проф. Карльгайнц Льос перший раз був висланий до Баґдаду в 1972 році і так менш-більш передав своє перше враження: „Коли мене представили військовим генералам, один з них встав і відкрито заявив, що німці, мовляв, мають великий досвід в ліквідації жидів і чи не могли б ми поділитися цим досвідом з Іраком для знищення населення Ізраїля". У записці до міністра закордонних справ згаданий професор написав, що такі прямі висказування іракських генералів дуже його затурбували.

ЛЕТУНСТВО КОАЛІЦІЇ ПРОДОВЖУЄ БОМБАРДУВАННЯ ІРАКУ І КУВАЙТУ

Даґран, Савдійська Арабія. — Кореспонденти інформують з терену війни, що летунські з'єднання продовжують бомбардувати військові об'єкти в Іраку і Кувайті, знищуючи замасковані бункри, у яких в більшості іракці ховають не тільки свої ракети „Скад" і ракетні викидні, але також літаки, гелікоптери, легкі автомобілі (джипи), протилетунську артилерію та інший воєнний виряд. Досі альянти знищили 68 іракських військових літаків різного типу, коло 1,000 танків, незліченну кількість протилетунських гармат, воєнно-морську флоту, яка взагалі перестала існувати.

Американський генерал Роберт Джанстон заявив кореспондентам, що власти во альянти зламали силу спротиву іракської колись дуже сильної армії, а тепер продовжують бомбардувати армійські скупчення не тільки регулярної армії, але також так званої Республіканської ґвардії, яка досі була гордістю президента-диктатора Саддама Гуссейна.

Виглядає, заявив на пресовій конференції головнокомандуючий збройними силами коаліції ген. Норман Сворцкопф, що Гуссейн все ще має запаси ракет „Скад" і ракетні викидні, бо він час від часу обстрілює ними Ізраїль і Савдійську Арабію, хоч в останньому часі ці ракети не мають такої ударної сили, бо більшість з них розриваються в повітрі, збиті антиракетними системами „Пейтріот". Військова розвідка і головне командування коаліції все ще очікують на обстріл Савдійської Арабії, а може навіть Ізраїля ракетами з хемічними головками. Очевидно, тоді також альянти відповідно мінітимуть свою тактику. Покищо секретар Департаменту оборони ЗСА Ричард Чейні, виступаючи на телевізії, не хотів входити в деталі такої зміни, але поінформовані особи не виключають більшого знищення Іраку тяжкими ракетами, якщо С. Гуссейн дійсно наважиться вжити хемічну зброю.

Наземних зударів між військами коаліції і іракською армією, від часу фатальної прогри іракців біля містечка Гафджі, майже немає. Але не зважаючи на сильне бомбардування іракських воєнних об'єктів, військових колон і скупчення армійських частин, західні військово спостерігачі все ще бояться назвати цифру вбитих і поранених іракських вояків. Про це говорив на одній із численних зустрічей з кореспондентами речник Пентагону Піт Віллімс. Він заявив, що американська військова розвідка не розпоряджає точними даними, які можна б подати до відома, як достовірну інформацію. Віллімс однак думає, що втрати противника є дуже високі, а крім того мораль іракської армії є дуже низькою. Деякі спеціялісти твердять, що, наприклад, Республіканська ґвардія, яка в останньому тижні була прицілом летунства коаліційних держав, втратили не менше як 10,000 вояків, а може більше. Представник Пентагону заявив, що які б не були втрати противника, Ірак ледве чи зможе тепер розвивати успішно наземну офензиву проти альянтських військ.

Втрати коаліції покищо дуже низькі: 12 вояків вбитими, дев'ять пораненими, 23 пропавші без вістей і всім воєннополонених. В бою за містечко Гафджі загинуло додатково 18 вояків Савдійської Арабії, 29 було поранених і чотири пропали без вістей. Втрати противника в цьому бою були дуже високі, а крім того понад 400 вояків іракської армії попали в полон.

ВОЯЦЬКІ ВЕЧЕРНИЦІ

Ньюарк, Н. Дж. — Заходом комітету співпраці комбатантських організацій в Ньюарку (1 УД УНА, ОБВУА, ОБ. УПА, Т-во УПА) в суботу, 9-го лютого, відбудуться традиційні воякцькі вечерниці в залі Українського Народного Дому, 140 Проспект аве., в Ірвінгтоні, Н.Дж. Початок о год. 8-ій вечора. До танців пригриватиме оркестра „Мрія". Проситься своєчасно замовляти столики в крамниці „Дніпро", тел.: (201) 373-8783.

В АМЕРИЦІ

МИНУЛОГО ТИЖНЯ НОВИЙ губернатор Аляски запропонував відтягнути всі стейтові та федеральні судові оскарження проти нафто-оливної фірми Екзон, що торкаються пошкоджень, заподіяних найбільшим досі в країні розливом нафти, в заміну за 1.2 біл. дол. щоб привернути до первісного стану та поліпшити занечищену цією аварією протоку Принса Вілліяма. Передбачаючи коштовні судовіпроцеси, фірма Екзон застановляється поважно над цією пропозицією. Отримані гроші було б зужито на заплачення пошкоджень у наслідок розливу нафти у цій протоці в березні 1989 року з нафтоналивного судна Екзон Валдіз, у наслідок якого занечищено понад 700 миль пляжей та вбито тисячі птахів і водних звірят. Досі ця фірма на очищення заплатила понад 2 біл. дол.

ДЕМОКРАТИ ТА РЕСПУБЛІКАНЦІ У Сенаті ЗСА погодились в тому, що референдум у справі політичної майбутности Пуерто-Ріко мабуть треба буде відкласти до 1993 року, хиба що конгрес схвалить законопроєкт в цій справі до 4-го липня. Одначе сенатори думають, що Конгрес не всліє цього зробити до тієї дати, як також уважають, що не вдасться й до осені, а в 1992 році правляча політична партія в Пуерто-Ріко не бажає щоб референдум перешкоджав у президентських та загальних виборах. Згаданий референдум має на меті дати можливість пуерторіканцям вибір голосувати за стейтовим статусом, незалежністю, або дальше залишитися коммонвелтом.

РАДА БЕЗПЕКИ ОРГАНІЗАЦІЇ Об'єднаних Націй зуміла відхилити намагання поставити справу припинення воєнних дій в околицях Перської затоки на публічне обговорювання. Куба та Емен, члени Ради Безпеки ООН, які голосували проти кількох рішень ради проти Іраку, вже більше тижня намагалися започаткувати таку дискусію на вимоги Лібії, Альжиру, Марокко, Мавританії, Тунізії та Судану. Країни Північної Африки розповсюджують свій плян замирення, котрий передбачає рішення Ради Безпеки про припинення воєнних дій на час відтягнення Іракськ військ з Кувайту, що дозволило б арабським військам миру зайняти їх місце. Згідно з тим пляном, союзні військa мали б також цілком відійти.

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ ДЕРЖАВНОГО департаменту твердять, що від початку війни в околицях Перської затоки терористи вчинили коло 70 актів проти американських і союзних інтересів поза границями ЗСА. Марґарет Татвайлер, речниця Державного департаменту, повідомила, що досі це тільки матеріяльні втрати, але все таки треба бути дуже обережним.

Майстер гончарного мистецтва

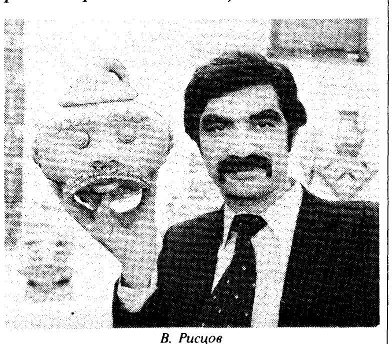

В. Рисцов

Джерзі Сіті, Н. Дж. (Р. Р.) — До редакції „Свободи" 24-го січня завітав гість з України, народний майстер декоративно-прикладного мистецтва УССР, член Спілки Письменників і член Спілки Художників України Вячеслав Рисцов.

Чимало українців з краю вже відвідали нашу редакцію і кожен з них по-своєму цікавий. Так і цього разу перед нами виявилась людина незвичайної долі. Вячеслав народився 25-го грудня 1946 року в родині військовослужбовця. Батько часто переїздив з військовою частиною в інше місце а з ним кочувала й мати. Для дітей таке життя було неспріятливе, тому Вячеслав і його молодший брат Олег виховувалися в дідуся-гончаря, який жив в Охтирці на Сумщині.

Дід Василь Панасович Коробка — нащадок цілої династії українських гончарів, закінчив гімназію, за царя воював у Індії, пройшов Громадянську і Фінську війни, а також Другу світову війну, з якої повернувся інвалідом. Він був знаний майстер в Україні. Часто виступав з лекціями і на Харківській телевізії. Розповідав про секрети народних українських страв, був великим знавцем народної медицини, знав багато рецептів та відкривав людям джерела іншої народної мудрости, розповідав про цілющі властивості глини, трав, тощо. Помер 1985 року на 96-му році життя.

Прадід Вячеслава Федір Коробка, як свідчить Український Енциклопедичний Словник, виданий у Києві 1987 року, був українським золотарем і виконав на замовлення Києво-Печерської Лаври іконостаси для Варлаамівської та Введенської церков (1816—23 р.).

Вячеслав з дитинства полюбив гончарну справу і, куди б не закинула його доля, скрізь тужив за дідом та за його дивотворним гончарним кругом, ритмічні звуки якого навівали різні мелодії й тоді з'являлися на світ поезії, які він почав писати ще у шкільні роки.

Любов до рідної України проходить через усі його вірші та просвічується на кожній розмальованій ним вазі.

„Вічність дивна... і
пам'ять, мов дзвін, на
сторожі.
Крізь сторіччя Дніпро у
червоній кольчузі тече.
В небі, вічно бездонним,
розпечені рожі...
І краса всіх століть раптом
дзвінко окрилить плече."
(Уривок з вірша „Мить вічности")

(Закінчення на стор. 3)

СВЯТКУВАННЯ РОКУ М. ЛИСЕНКА

Філядельфія. — Тут у неділю, 10-го лютого, о год. 4-ій по полудні в Українському Освітньо-Культурному Центрі відбудеться концерт творів М. Лисенка та його послідовників. Серією цих концертів у виконанні Лілеї Волянської, сопрано, Канада, і д-ра Тараса Філенка, фортепіяно, Київ, Філядельфійський відділ Українського Музичного Інституту розпочинає святкування Року Миколи Лисенка, проголошеного ЮНЕСКО з нагоди 150-річчя з дня народження композитора. За інформаціями слід звертатися до Лесі Рудий, телефонуючи на число (215) 927-4699.

СВОБОДА SVOBODA
ЩОДЕННИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Літаки Іраку в Ірані

В суботу, 28-го січня, Пентегон уперше повідомив, що кілька іракських бойових літаків перелетіли до суседнього Іраку. Від того часу число таких літаків зросло до понад 80. Спершу газети писали про ті перелети, як про „загадку": як це сталося, мовляв, і яке воно має значення? Тепер ця справа перестала бути загадкою. „Нью Йорк Таймс" з 29-го січня покликується на високих старшин американської військової розвідки, які рішуче заперечують первісну версію, начебто це була дезерція іракських пілотів. Вони не дезертири, а перелетіли на основі порозуміння між Саддамом Гуссейном і теперішніми керівними в Ірані, що має теократичний ісламський державний устрій. Офіційно уряд Ірану проголосив, що він — невтральний, солідарний з резолюцією Ради Безпеки ОН, яка вимагала від Іраку відкликання військ з Кувайту, та що затримає ці іракські літаки до кінця війни. Як виходить із коментарів поважної американської преси — самі американські керівні військовики не дуже вірять тому комунікатові Ірану про його невтральність, і генерал Келлі, керівник військових операцій на фронті в Перській затоці, не вдався в будь-які політичні міркування на цю тему, тільки сухо заявив, що, коли іракські літаки, що тепер є на території Ірану, включаться активно у воєнні дії, — то „ми будемо їх збивати".

Існує кілька познак, що той масовий перелет іракських літаків не був випадковий ані спонтанний і не був утечею з поля битви. Вказує на це цифра літаків — близько сотні — та їхній тип. Це, читаємо, „сметанка" іракського летунства, найкращі бомбардувальники, французькі „Міражі" й совєтські „Міги". Перелетіли до Ірану теж іракські транспортові літаки, вірогідно з вантажем ракет і запасних частин. Американський і британський вогонь з землі і повітря не пошкодив тому перелетові іракських літаків до Ірану, бо це дуже коротка віддаль, яка вимагає мінімального часу для перелету. Американські військові фахівці признають, що той перелет коло сотні іракських літаків довів, що вони зберігалися у підземних ангарах і не взяли участи у дотеперішніх боях, бо більшість летовищ в Іраку пориті глибокими вибоїнами — наслідок безупинних американських летунських налетів. Тож Іран дав цим літакам „безпечне пристановище".

Існує деяка паралеля з Корейською війною з-перед 40-ка років. Америка тоді, за президентури Гаррі Трумена, поспішила з військовою допомогою Південній Кореї, заатакованій комуністичною Північною Кореєю. Коли ж американська армія під командуванням генерала Дагласа МекАртура переможно відкинула північно-корейські війська, — прийшов з допомогою північним корейцям комуністичний Китай. Це продовжило війну на поверх три роки і щойно президент Двайт Д. Айзенгавер, який полетів до Кореї негайно після своєї виборчої перемоги, загрозив Китаєві скиненням атомової бомби на центр китайської промисловости і цим примусив Китай і Північну Корею до перемир'я з Південною Кореєю, яке триває дотепер. Повна паралеля заіснувала, якщо б Іран включився активно у теперішню війну по стороні Іраку. Але це не станеться, бо Іран також виснажений восьмирічною війною з Іраком, хоч іранці співчувають Іракові, бо одні і другі — мусульмани; ЗСА для більшости мусульманських автохтонів є „країною сатани". Проте іранські аятоли напевне свідомі, що Америка і її союзники збомбардували б іранські нафтові поля — джерело добробуту Ірану. Тому Іран пересилав і пересилає Іракові харчі, всупереч проголошеній Радою Безпеки ОН економічній блькокаді. Речники американської збройної сили у Вашінґтоні й Савдійській Арабії, які виступали у цій справі з заявами, виключають таку можливість, бо вступити Іранові у війну тепер — було б самогубством.

Щоправда поважно ускладнилася б ситуація у війні проти Іраку, якщо б Ізраїль перевів відплатну акцію проти спроб іракського бомбардування Ізраїля, бо тоді увесь арабський світ міг би виступити за Іраком і могла б розлучитися військово-політична коаліція.

В Україні щось відбувається. Але що? Важко сказати... Люди, які приїздять з розвинених країн, отетеріло озираються довкруги і потім довго приходять до тями, намагаючись зв'язати до купи якісь уривки побутових вражень. До суті доходять одиниці.

Майже скрізь — мітинги, голодівки, суперечки. Газети та журнали дискутують історію Київської Русі, Запорізького Козацтва, Центральної Ради, ОУН. Здається, що наше суспільство долає оцей відрізок часу обличчям назад, абсолютно не думаючи про те, що буде через рік, десять, п'ятдесят, сто. Сьогодні перед національно-визвольними рухами всіх республік СС-СР раптово з'явилося страшне марево так званого союзного договору. Що робити? Стати суверенними державами чи залишитися совєтськими провінціями? На жаль, для більшости нових республіканських народних лідерів це питання стало вбивче неспідівано. Перед очима лише сумний приклад Литви та совєтські газети з погрозами.

Отже, що буде, коли Україна залишиться провінцією союзною республіки? Можлива з'ява західньоукраїнської державности.

Різко знизиться життєвий рівень населення. Український уряд, який, посилаючись на декларацію про суверенітет, не поспішає виконувати загальносоюзні постанови, знову не буде грати аніякої економічної ролі. Республіку затопить люта хвиля інфляції і браку товарів. Продовжуватиме зростати валютний борг України завдяки непотрібним західнім кредитам „під Горбачова". Загостриться міжнаціональна ворожнеча. Через застарілі обладнання і порушення елементарних технічних вимог почастішають аварії екологічно небезпечних виробництв. На Україну і через її території піде лявина втікачів. У військових частинах можливі збройні братовбивчі повстання ймовірно з захопленням стратегічних боєзарядів. Та ж загроза існує і щодо атомних електростанцій. Медицина не зможе зупинити масових епідемій, викликаних отруєним середовищем, жахливою їжею. Комуністичним лідерам СС-СР не допоможе ні вже роз'їдена національними групами армія, ні корумпована міліція, ні таємничий КГБ. Диктатура, про яку так багато говорять в Москві, вже неможлива — її нікому вста новлювати.

Якщо події відбудуться за таким сценарієм, Україні загрожує реальна небезпека знищення. Будь-який катаклізм приведе до страшних, може навіть непоправних руйнацій і загибелі мільйонів людей.

Союз нинішніх совєтських республік, навіть відреставрований — це вже навіть не тюрма, а справжня домовина народів. Москві не вдасться відродити найбільшу і найбезглуздішу імперію всіх часів і народів. Такі спроби нагадують конвульсії потенційного трупа.

Шлях до справжньої української державности не менш страшний.

За новими правилами, долю союзного договору вирішуватиме референдум. Спробуймо поділити Україну на чотири умовні зони: західню, центральну, східню, південну.

Результати референдуму у західній зоні не викликають сумніву. Більшість населення там — за відокремлення.

Впевнено прогнозувати хід референдуму у центрі України важко — ще сильний вплив райкомів КПСС, люди боягузливі. Вирішальна „ідеологічна битва" за свідомість населення тут ще попереду. Хоча велика частина — за вихід.

Східня зона — найбільш зрусифікована, залякана „Рухом, націоналістами, бандерівцями". Більшість симпатизує капіталістичному шляхові розвитку. Популярність компартії тут низька. Але низький і освітній рівень „пролетарів", слаба інформованість, відсутні справжні інтелектуальні лідери. Частина населення не має національних ознак — багато змішаних подружжів, діти виховуються не в національній культурі чи культурах, а в совєтському „інтернаціоналізмі", вірніше бездуховності. Сільське населення — в основному українське. Популярність Горбачова, союзного уряду падає, жінки не хочуть, аби їх діти служили за межами України. Велике враження можуть справити і відвідини українських бізнесменів із ЗСА, Канади, Австралії, матеріяльна допомога школам з українською мовою навчання. Хоча багато людей буде проти виходу УССР із Союзу.

Південна зона, дякуючи шовінізованому Кримові, представляє собою серйозну силу. Зрозуміло, більшість російських кримчан — за Союз. Рішення гагаузів, молдаван, болгар, греків, німців, румунів, кримських татар залежатимуть від дипломатичної майстерности депутатів Верховної Ради. Адже більшість цих народів хоче мати або своє автономії, або увійти разом

(Закінчення на стор. 3)

Віктор Тригуб
Київ

УКРАЇНА — ШЛЯХ ДО САМОСТІЙНОСТИ

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Вячеслав Глинчак, Львів

Образотворче мистецтво П. Лопати

Перебуваючи на відвідинах з України у своєї рідні, я познайомився з багатьма земляками львів'янами та із загалом української громади міста Торонто. Зустрічав я передусім людей, осіб цікавих мистецтвом в залях Канадсько-Української Мистецької Фундації, де я не раз був промовцем, а то й глядачем багатьох образотворчих виставок. Власне тут я познайомився вперше, поміж декількома мистцями і мисткинями, з Павлом Лопатою, художником.

Уявішовши перший раз до його майстерні та його великої однокімнатної галереї, яка була естетично прибрана власними творами й, оглянувши їх, зробив я висновок, що П. Лопата пересічний мистець, як і всі інші в Торонто. Але тепер признаюсь, що я помилявся. Бував я в нього в гостях і що пильніше придивлявся на його ікони та глибоко сюрреалістичні і символічні картини, — то переконувався в його талановитості й вирішив зробити відеокамерний запис з ним також, як я це вже зробив з мистцями-малярами М. Бідняком, С. Гординським, М. Левицьким, Г. Новаківською та І. Остафійчуком. Отже і Павло Лопата потрапив до серії телевізійних програм на майбутнє у Львові під назвою „Наші скарби з-за океану", про що я писав у „Свободі" в листопаді минулого року. Від мене Павлу Лопаті належить і крема статтяя, в якій хочу висловити думки про його мистецтво, яке для України, хоч далеко від неї, національне за духом.

В ранніх працях мистець оспівує рідну Батьківщину, передусім її страждання і героїчну історію минулого, і дає краєвиди та сцени побутового життя українського народу в стилі реалізму. В останньому часі згідно з його філософською концепцією, дає твори мистецтва, синтезуючи принципи українського іконопису в поєднанні із засадами сюрреалізму і символізму. Він будує на підставі його уявлень, пов'язаних з його духовними критеріями, свій образотворчий світ, який стає діялогом між мистцем і нашим життям на землі. Павло Лопата вкладає і вносить у картини особистість мислення, перетворене в предметні елементи, які є засобами для збереження християнського середовища. Воно стає відбиттям минулої і сучасної дійсности, яка всебічним пізнанням і освоєнням її, вкладена в поодинокі твори автора. Вони ж, справжні твори мистецтва, повні чуттєвости і світоглядности навколишнього світу, в якому бачить сутність і ролю християн. В таких картинах спостерігаємо важливі і цікаві міркування про життя людини та її завдання в суспільстві і перебування на цьому світі. Так, як Тарас Шевченко писав у своїй поезії „Один у другого питаємо: На що нас мати привела?..." з метою відповісти „чого народились і чого вмираємо", ото ж, з такою подібною аналізою виступає і Лопата своїми картинами. Подекуди це сумні роздуми над ціною життя та вчинків у ньому і мета життя та його ціль. Критерієм оцінки людського буття мистець-маляр уважає його діла. З погляду відповідальности кожної людської істоти з Божими дарами і перед Божим судом, підходить він до глядача своїми образами. В них спостерігаємо роздуми маляра над особистістю з релігійної точки зору та їхнє співвідношення. Такі твори майже іконописні, або частково звільнені від суворих церковних канонів, не належать до об'єктів молиння до них, зате притаманні агіографічному мистецтву. В них помічаємо навіть вплив свїтського елементу на прославу Христової Церкви, бо атрибути або присутність палаючої свічки в одному місці й ініціяли „ІНЦІ" в іншому місці в одній і тій же картині підкреслюють релігійність даного твору. Навіть золотий келих, у якому, хоч не бачимо хліба і вина, вони там є, — імо і п'ємо їх кожного разу, коли йдемо до Святого причаста, означає, що в картині „Світ християн" Ісус з нами і Він посеред нас. Це символізує подію Тайної Вечері, а мистець оцим пригадує вірогідно закон Таїнства Пресвятої Евхаристії та заохочує приступати до спасенної Трапези Тіла і Крови Христа на відпущення гріхів.

В тій же картині, в горішній частині під сплетеними руками Опіки, находяться тринадцять осіб у майже портретних зображеннях. Це ознака нашого щастя бути в Господніх руках. Ці портретизовані лиця містяться в нібито якійсь обголонці, яка в уяві маляра нам нагадує ціт або панцир для охорони всіх живих істот людської подоби. Бог Отець сотворив людину по своїм Образу і Подобі, дав їй душу, щоб через неї вона могла дістатись до Царства, в якому для нас є місце на вічний спочинок.

Відповідальність у нашому житті — молитвами прославляти Всемогучого. Мистець-маляр П. Лопата своїми картинами підкреслює ось таке спілкування Творця і людини. Його картини стають візуальною мовою взаємин поміж обома сєствами і допомогою символічних предметів. Чи ми знаходимо слова на правдиве окреслення нашої любови до Бога? Хіба ні? Але дотик рукою, світло очей і святість Лика, — це символи любови найбільш експресивні, які застосовує маляр у своїх образах. Ручки, свічка й аврєола — символи, помітні на полотнах Лопати, що означають живучість християнської ідеї, яка з її тематично-образним ладом близька й асоціятивна до ікони. Вона якраво візуальна зображуванням простору, системою символів та у співвідношенні фігуративно-портретного й орнаментально-предметного образу.

(Закінчення на стор. 3)

Галина Маняко, Львів

КУЗНЯ ЗДОРОВ'Я В БАГНІ ЗАСТОЮ

Ще до Христа наро ди древньої Греції, Індії, Китаю та багатьох інших країн високо цінували постійні заняття фізичною культурою і вважали її могутнім засобом гарту нашого тіла, зміцнення з дорів'я та виховання у юнацтві таких позитивних рис лю дського характеру, як воля, ві двага, витривалість, почуття друж би. високої моралі, а також як засіб збереження миру.

Як ві домо, старо давні олімпійські ігри проіснували 12 століть, служили високим гуманним ідеям та були великим святом для наро ду старо давньої Греції.

В XIX столітті відомий французький вчений П'єр де Кубертен ціною величезних зусиль та самопожертви відновив Олімпійські Ігри, які протягом короткого часу завоювали льбов і симпатії всіх народів світу, як чудесне свято краси та молодости, як свято миру і дружби між людьми.

Але ще му дрещі старо давнього світу і сам П'єр де Кубертен вважали, що головне в житті лю дей не показники у великому спорті, а всенаро дна фізична культура, яка повинна, як вірний друг з дорів'я, увійти в життя кожної лю дини, кожної сім'ї.

Для того, щоб втілити цю ідею в життя, держава повинна перш за все забезпечити пі дготову добрих фахівців-педагогів фізичної культури.

Фізична культура в наш вік стає все необхі днішим ефективним засобом попередження численних захворювань, що їх принесла зі собою цивілізація. Адже більшість лю дей ігнорують ту істину, що рух заміняє всі ліки, жо дні ліки не можуть замінити руху.

Показники з доров'я нашого наро ду на Україні, особливо після вибуху Чорнобильської електростанції, щораз гіршають. Екологія на Україні катастрофічна, ме дичне обслуговування наро ду не достатнє, а масова фізична культура як така знахо диться на недопустимо низькому рівні.

Інститут фізичної культури у Львові, який був заснований у 1946 році, не забезпечує висококваліфі кованими фахівцями регіон, а його навчальна база не ві дповідає сучасним вимогам, бо з часу заснування інституту і досі ві дповідні органи вла ди не забезпечили нового навчального корпусу інституту. Хоча проєктів нового навчального і спортивного корпусів було багато, але, як кажуть в наро ді, „віз і нині там". Щоправда, в останні роки побудовані нові гуртожитки, де, як правило, немає в достатній кількості во ди і буфетів з висококалорійним харчуванням. Для того, щоб пі дготувати добрі ка дри з того чи іншого фаху, потрібно проводити на високому об'єктивному рівні вступні іспити, забезпечити добірний набір ст удентів, а навчальний процес досві дченими педагогами, добрими пі дручниками і ві дповідною програмою навчання, щоб вона не була перевантажена непотрібними для ст удентів пре дметами, а включали б ті, що да дуть глибокі знання з фаху і широку гуманітарну освіту. Я пропагувала у Львівському інституті фізичної культури 20 років на поса ді зав відуючої кате дри іноземних мов і добре знаю стан пі дготовки спеціялістів у цьому навчальному закла ді.

Набір ст удентів у Львівському інституті фізичної культури готує за далеко від приймальна комісія, яка, як правило, комплектується з на дійних для верхівки інституту викла дачів, що вміють мовчати і виконувати, як автомати, вказівки ректора, проректорів, деканів та парторгів. Саме ці керівники пі дтримують корупцію у цьому інституті і процвітають ті. Варто назвати особливо оперативного в цих справах проректора навчальної частини доц. Ю. Резнікова та проректора зі спортивної роботи доц. В. Строкатова. Окрім ректора інституту проф. В. Мухіна, саме вони найбільше „закручують гайки" в цьому інституті та сприяють тому, що в інститут поступають не ті випускники шкіл і технікумів, які мріють стати вчителями фізичної культури і тренерами, а переважно діти тих батьків, які знахо дять шляхи до верхівки інституту. То чому ж дивуватися, що якість набору в інститут фізичної культури у Львові гіршає з року в рік...

Треба зазначити, що у Львівському інституті фізичної культури коман дно-а дміністративний апарат і не думає пробатися з болотом застою, де їм було так затишно, а за душлива бюрократія процвітає в особливо гнітючих розмірах та сприяє духовному закабаленню викла дачів, які працюють понад норму, а часто і понад свої фізичні сили за мізерну оплату праці.

Зга дану верхівку інституту фізкультури вже давно треба просто замінити людьми, які на ділі будуть вболівати за з доров'я нашого наро ду, а не за власні да чі, авта та інші виго ди. Основний пе дагогічний склад працює з великим перевантаженням, багато часу ві дбирають різні непотрібні засі дання.

Викла дачі інституту тільки в 1989 році отримали невелике пі двищення платні, а на викла дацьку мізерну пенсію неможливо прожити й два тижні. Випускники інституту фізкультури не хочуть працювати за спеціяльністю, бо платня вчителя фізкультури ганебно низька, тому моло ді спеціялісти шукають більш поплатної роботи, міняють фах. Все це свідчить про те, чому у нас стан масової фізичної культури незадовільний.

Як зазначила депутат Верховної Ра ди УССР Ірина Калинець, 70 ві дсотків шкіл у Львівській області знахо дяться в аварійному стані, а що торкається ві дповідних спортивних баз та спортивного інвентаря, то вони або цілком ві дсутні, або знахо дяться в жалігідному стані. Випускники Львівського інституту фізичної культури, як правило, не воло діють українською мовою, тому що українська

(Закінчення на стор. 3)

Василь Маркусь

СУЧАСНИЙ ВИКЛИК ДІЯСПОРІ ВІД НИНІШНЬОЇ УКРАЇНИ

I.

Стало тривіяльним твердити, що Україна за останні два роки перейшла знаменний етап свого національного самоствердження як нації, яка прагне до незалежного державного життя. Саме минулий рік був тим вирішальним періодом в житті нашого народу, коли поважно наблизилася до свого здійснення мета багатьох поколінь — незалежна суверенна демократична держава із справедливим суспільним ладом, що служитиме всім громадянам України. Не буду зупинятися тут над важливими віхами національно-політичного розвитку і його досягненнями за минулий рік, що залишиться історичним роком в анналах нової України.

Хотілось би лише дуже коротко оцінити акт з 16-го липня 1990 року, тобто декларацію про суверенітет України, який заодно недоцінюється нашими режимниками і їхніми спонзорами в Москві та деякими колами в діяспорі. Горбачов і його експоненти в Україні іронічно говорять про „паради суверенітетів" у республіках як неконституційне явище, і по своєму його інтерпретують, що нібито суверенітет слід розуміти лише в межах союзної конституції і він не сміє противоречити актам вищих союзних органів. Дехто на Заході твердить, що цей декларативний акт без реального значення, бо він ніяких змін не вніс у відносини між центром і республіками, мовляв, ідеться тут про „паперовий суверенітет". Можна розуміти московських централістів і їхні спроби заперечувати важливість декларації, бо це підважує московський центр та концепцію їхнього союзу, але чому ми мали б знецінювати те, що вже має, а в майбутньому може мати ще більшу політичну вартість?!

Суверенітет України, яким недосконалим він би не був, дає можливість реалізувати ряд державних прерогатив, котрі зміцнюють українську державність. Наприклад, укладення Україною міжнародних договорів, обмін консульськими і дипломатичними представниками з іншими державами, приступлення київського уряду до міжнародної економічної співпраці сьогодні можуть легше здійснюватися, ніж це було раніше, коли на все це треба було згоди Москви. Якщо міністер закордонних справ України приймає запрошення уряду сусідньої країни відвідати її і про це не просить формальної згоди Москви або коли він, порадившись парляментарної комісії зовнішніх справ, відмовляється брати участь у союзній делегації на Паризьку конференцію, то це він робить великою мірою у відповідності з декларацією про суверенітет. Ця сама декларація дає можливість урядові України квестіонувати рішення і заходи союзних органів. Але її треба зробити власним основним законом ще поки його таким визнає Москва. І тут слід домагатися ясної і послідовної позиції від Верховної Ради України, міністрів, обраних місцевих органів правління і від суспільної думки та від спеціялістів конституційного і міжнародного права. Суверенітет не завершується його проголошенням, його треба здійснювати, а це емпіричний процес, який триває довго і мусить мати достатньо прецедентів, щоб став не лише буквою закону, але фактом життя. Отже, яким є суверенітет — справжнім чи паперовим, залежить від його суб'єкту і його треба здійснювати, а в цьому багато допомагає такий акт, як декларація з 16-го липня. Взагалі, нам не слід знецінювати юридичних актів навіть, якщо для лаіка це може виглядати на фікцію. Згадаймо хоч би приклад литовської незалежности. Її де фактично не здобуто повністю, але її реалізують литовці послідовно і рішуче. Проте, це не є актом звичайні „ребелії", тільки здійсненням своєї законної волі, вираженої проголошенням незалежности. У вислід цього, як бачимо, не легко приходиться Горбачову виправдувати свою інтервенцію не лише перед литовцями чи перед світовою опінією, але й перед багатьма росіянами. Україні тут і на батьківщині повинні прийняти поважно декларовані політично-правні акти Верховної Ради і з них виходити в реалізуванні своєї державности. Пам'ятаймо, що будування держави не є одноразовим актом, але тривалим і складним процесом, на який складаються зусилля організованих сил народу й цілої нації.

Здається мені, що дуже доречно висловився про нашу теперішній суверенітет Володимир Яворівський тут таки у нас в Америці у виголошеному недавно слові. Він між іншим сказав.

„Суверенна Україна, про яку багато наших поколінь мріяли, сьогодні реальна, як ніколи. Шлях до цього єдиний — шлях парляментський. Ми не маємо сьогодні права піддатися на якусь провокацію. Ми не маємо права цей нещасний виснажений народ втягнути в криваву війну. Він цього не витримає. Через те України сьогодні потрібен розум. На Україні сьогодні час інтелекту і час ділових людей... Настав час чорної, каторжної праці, час терпіння, час великих наших з вами самопожертв". Історичні паралелі іноді допомагають краще зрозуміти явища сучасности. Мені видається, що найвлучнішим буде порівняння Декларації про суверенітет із Третім Універсалом Центральної Ради. Не від речі буде нагадати, що українська громадськість, а навіть деякі історики не достатньо доцінювали Третій Універсал, який проголошено утворення Української Народної Республіки. Але це і був початок будування вже не автономного краю, але української держави, не зважаючи на те, що універсал це говорив про федеративні зв'язки з Росією. Так і липнева декларація, хоч ще згадувала про можливість союзного договору, вона не перерішує змісту цих договірних взаємин. Вони теоретично можуть бути такими, як їх пропонує у своєму проєкті Горбачов, або взагалі обмежитися тільки двосторінними угодами між республіками.

Далі буде.

МАЛА ШВАЙЦАРІЯ, ДЕРЖАВНА система якої побудована на твердих демократичних принципах й невтралітеті, вирішила також допомогти тим державам, які мають збільшені витрати у зв'язку з війною в районі Перської затоки. Уряд Швайцарії прийняв рішення виділити 130 міл. франків(103 міл. дол.) трьом країнам: Єгиптові, Йорданії і Туреччині.

Новий професіоналіст

Початок професійної кар'єри молодої людини, це справді перший її успіх, це тріюмфальне закінчення важного періоду її життя, це початок її самостійної дії, самостійних рішень, одним словом, початок будови своїми виключно силами свого життя та задемонструвати своє місце в віднім суспільстві. Момент цей є важний не тільки для неї, але теж для її довкілля, родини, друзів, нашої української громади. В часі, який тепер переживаємо, тобто в часі незвичайно успішного натиску злочинного елементу на молодь, зокрема в містах, з її різно-національною диверсійних культур суспільністю, кожна українська молода людина, що своєю працею та позитивним вихованням батьків зуміє оминути ці небезпеки, а навіть побідно стане на порозі зрілости, дійсно варта нашої уваги та подиву.

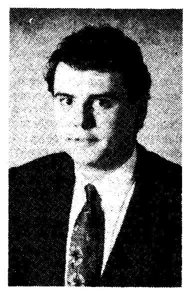

Д-р Т. Одуляк

Одну з таких щасливих та гідних нашої уваги молоду людину дозволю собі представити.

Тарас Одуляк сьогодні молодий професоіналіст в Ню Йорку, проходив час свого дитинства і першої молодости стереотиповим шляхом української дитини, виростаючої в твердій дійсності серця Ню Йорку, в Мангеттені: українська школа, Пласт, пластові табори, десятки українських імпрез, спорт (гокей — Тарасова пристрасть), вікенди на Союзівці та дуже сердечна близькість з батьками, з родиною, що є знаним джерелом сили та здорової енергії молодої людини.

Своє навчання молодий Тарас започаткував традиційно в українській школі св. Юра, середню школу закінчив в шанованій шкільництвом Ксавієр, опісля чотири роки Ст. Пітерс коледж (Альма матер Тараса батька), який закінчив в 1985 році бакаляврeатом з точних наук. Три роки пізніше, в грудні 1988 року, Тарас закінчив Нюйоркський коледж хіропрактики в Лонг Айленді та одержав диплом доктора хіропрактики. Відтак ще один рік праці і іспитів на отримання права практикувати хіропрактичну медицину в стейті Ню Йорк та один рік праці в клініці, в якій спів-партнером є Тараса „старий" колеґа по професії, д-р Алекс Ейґгорн.

В неділю по полудні, 3-го лютого 1991 року, в леґендарній частині Мантґеттену, в Іст Вілледж, на 7-ій вулиці, напроти української католицької церкви, молодий громадянин цієї околиці, д-р Тарас Одуляк, відкриває офіційно свою професійну канцелярію і хіропрактичну клініку.

Кінчаючи цю невеличку нотатку про нашого молодого професіоналіста, якого друзі знають, як добру з природи, але теж добре виховану, веселу з тонким гумором людину, хочу прилучитися до щирих і сердечних побажань, що йому зложать в цей важний для нього день приятелі і родина. Хай його благородна праця помагати ближнім своїм принесе д-рові Тарасові задоволення, радість, щастя і добробут, а українській спільноті гордість і славу.

Д-р Тарас Одуляк є теж членом 325-го Відділу УНС.

О. С. Слупчинський

З НАГОДИ ВІДКРИТТЯ

КЛІНІКИ ХІРОПРАКТИКИ

"EAST VILLAGE CHIROPRACTIC"

Д-ра Тараса І. Одуляка

має шану повідомити українське громадянство, що, починаючи

від 5-го лютого до 15-го лютого ц. р. відбудуться

КОНСУЛЬТАЦІЇ, ФІЗИЧНІ БАДАННЯ І РЕНТҐЕНИ БЕЗПЛАТНО.

У справі зарезервування годин на консультації просимо дзвонити на телефон **(212) 260-2213**
Адреса:

EAST VILLAGE CHIROPRACTIC
19 East 7th Street, New York, N.Y. 10003

Український Науковий Інститут Гарвардського Університету
повідомляє, що

на 1991 академічний рік ім. СВІТЛОЇ ПАМ'ЯТІ ВИДАТНОГО ВЧЕНОГО-ПРОФЕСОРА, ДОКТОРА

Антона Степановича Синявського

буде виділено

дві стипендії по 1500 дол. для студентів — аспірантів (graduate students) із українознавчих дисциплін, особливо: історії, археології, економічних наук, мови і літератури.

Стипендисти зобов'язані признати нагороду ім. проф. д-ра Антона Степановича Синявського у своїх наукових виданнях. Реченець зголошень 21-го березня 1991. Нагороди будуть проголошені 15-го квітня 1991.

Кандидати повинні надіслати автобіографію (Curriculum Vitae) і листи-рекомендації від двох професорів добре обізнаних з їхньою академічною роботою.

Зголошення надсилати:

Professor George Grabowicz, Director
Harvard Ukrainian Research Institute
1583 Massachusetts Avenue, Cambridge, MA 02138

Майстер...

(Закінчення зі стор. 1)

Його поезії присвячені предкам-гончарям, рідній землі, українському мистецтву.

Тут рідний край
Над Ворсклою,
Тут небеса високі...
Блакитний краю,
Моя весна і осінь у тобі,
Мої думки і мрії,
Мій труд для тебе і мої
пісні.

Перша збірка його поезій вийшла друком 1966 року у видавництві „Молодь" в столиці України. Згодом його послали на нараду молодих письменників, яку проводив у Ірпіні Павло Тичина. Пізніше вийшли друком кілька прозових книг В. Рисцова. Зокрема „Іду до тебе", „Золоті Верби", „При гончарнім крузі". Талановитого мистця і письменника не могли не оцінити навіть в умовах жорстокої комуністичної диктатури. Його прийняли до Спілки художників України 1982 року, а 1989 року до Спілки письменників України. Та це було потім.

Життя молодого мистця і письменника не було легким. Спочатку помер дід, потім помер і батько. Отож, коли Вячеслав навчався на філологічному факультеті Харківського університету, довелося самому заробляти на життя. Працював малярем і мулярем, кіномехаником, складачем у друкарні. По закінченню університету працював у районній газеті в Боровій, Харківської области. Пізніше працював головним редактором „Православного Вісника", що виходить українською мовою при Київському екзархаті РПЦ. Шалений тиск цензури не дав змоги працювати плідно, тому він звільнився з праці й перейшов на самостійну творчу роботу. Писав книги і водночас не полишав гончарного круга.

Згодом його запросили до Москви для оформлення фасаду Будинку космонавтів у Зоряному містечку ім. Ю. Гаґаріна, що він виконав дуже успішно й отримав за це нагороду космонавтів „Золотий Ікар". Про майстерність його в Україні вийшов фільм, знятий Київською кіностудією документальної хроніки 1985 року. Вячеслав був представником України на XII-му Всесвітньому фестивалі молоді і студентів у Москві.

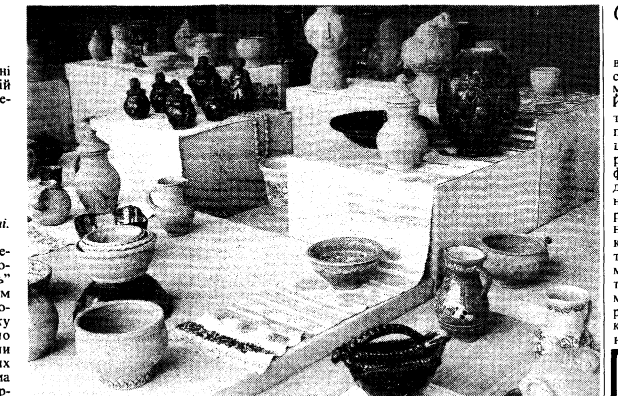

Гончарні вироби В. Рисцова.

А молодший брат його Олег — знаний в Україні реставратор церков. Тепер коли релігія відроджується, його популярність зросла особливо. Отримує замовлення від УГКЦ і УАПЦ й також від РПЦ. Недавно він закінчив реставрацію Благовіщенського катедрального собору в Харкові.

Щодо своєї праці, то про неї Вячеслав розповідає так: „Сиджу за гончарним кругом. Працюю. І сам чудуюсь, як із шматка глини витворюється диво. Це давнє, хвилююче мистецтво — із шматка глини творити прекрасне. Моєму мистецтву майже стільки літ, скільки людству. Перше, що знаходять археологи у найдавніших похованнях, — це гончарні витвори. Дивовижні амфори, вази прийшли до нас із глибини тисячоліть - свідки ґенія наших предків. Сиджу за гончарним кругом і формую вазу для квітів або макітру, куманець або горщик для меду. Все це для добра, для радости. Я думаю про красиві обличчя людей, їх добрі серця, трепетні ласкаві руки. І бачиться мені наша плянета, що обертається на велетенському гончарному крузі Всесвіту. Може, вона — найгеніяльніший витвір не тільки в нашій Галактиці! Як же ми її берегти повинні! Для нас самих, для наступних поколінь. Для майбутнього, може, не тільки нашого, а й усього Всесвіту."

Це цитата із книги Вячеслава Рисцова „При гончарнім крузі", у якій автор розповідає про українське гончарство, котре несе в собі інформацію про далеке минуле нашого народу. Писати він уміє так само добре, як і творити з глини чудо. А от говорити красномовно — це вже інша річ.

Особливо скупо він говорить про себе. Тримається скромно, якось ніби скований, відповідає одним словом, затинається. Здається часом, що він п'яний. Очевидно, це й спричинилося до того, що він протягом кількох тижнів не зміг знайти собі притулку в Ню Йорку, куди приїхав з Харкова щоб трохи підлікуватися. Люди радили їхати, бо в Америці лікарі добрі. Сподівався, що зможе заробити собі на лікування.

Виклик йому вислали колишні сусіди, не українського походження, які еміґрували до ЗСА раніше. Однак вони попередили, що мешкати в них він не зможе, оскільки самі вони цілою родиною живуть в одній кімнаті та й заробітків добрих не мають. Отож Вячеславові довелося ночувати на Пенстейшен. Там зустрів ще одного еміґранта із СССР, який і підказав йому адресу до української громади. Так він дістався й до редакції „Свободи".

На біду Вячеслав у шкільні роки впав з ровера, отримив тяжку травму, після якої в нього траплялися легкі атаки епілепсії. Якось упав в Ню Йорку, а коли опритомнів, то через деякий час виявив, що з його кишені зникли доляри, котрі обміняв при виїзді з СССР. Совєтські гроші в нього збереглися, але тепер і вони унеіважнені, бо вони в нього в 50-рубльових купюрах.

Чи можемо ми допустити, щоб такий талановитий чоловік жив на вулиці? Адже він може працювати в будь-якій українській установі, виконувати фізичну працю, бути малярем-штукатуром, виготовляти мистецькі гончарні вироби та скульптури і писати. З пропозиціями можна зголошуватися на телефон (201) 805-0874.

Одну з книг Вячеслава Рисцова, „При гончарнім крузі", можна придбати у крамниці „Молоде Життя" в Ню Йорку.

Кузня...

(Закінчення зі стор. 2)

мова тут іґнорується, підручники і методичні посібники українською мовою відсутні, а все робиться для того, щоб була здійснена стовідсоткова русифікація інституту, а хто починає добиватися прав і правди, на того верхівка організовує середньовічне цькування і виживає з інституту недозволеними варварськими методами. Як же можна добитися, щоб наші навчальні заклади в реґіоні були забезпечені висококваліфікованими кадрами, педагогами і тренерами фізичної культури і спорту? Треба почати перебудову саме з кузні здоров'я — Львівського інститутут фізичної культури, де звели собі кубло сили корупції і застою та ще й посіли керівні посади. А щоб в інститут могли поступати ті випускники шкіл та спортивних інтернатів, які змалку мріють стати вчителями фізичної культури і тренерами, необхідно змінити існуючу систему прийняття до Львівського інституту фізичної культури, і щоб це прийняття здійснювали люди, яким можна довірити справу зміцнення здоров'я народу і профілактику захворювань, які будуть боротися за якість набору в інститут та забезпечення наших навчальних закладів фахівцями, патріотами своєї справи. Я була свідком командно-адміністративного стилю керівництва інституту понад 20 років і на собі відчула його гніт і цинізм. У Львівському інституті фізичної культури не тільки пляново викорчовувалась українська мова, але й високий дух гуманности і загальної культури, носіями якої повинні бути випускники цього навчального закладу.

Час і пора зробити масову фізичну культуру невід'ємною частиною життя нашого народу та подбати про те, щоб реґіональний Львівський інститут фізичної культури очолили кадри, які будуть дбати про найбільше багатство — здоров'я народу і кожного зокрема.

УКРАЇНСЬКІ МОЛОДІЖНІ АНСАМБЛІ

під мистецьким керівництвом маестра ВАСИЛЯ КАРДАША

— як вияв вдячности Всевишньому за успішне турне по Україні та
— як свій проєкт у 100-річчя поселення українців в Канаді —
здійснили звукозапис на видання касеток:

а) різдвяної Архиєрейської Служби Божої з Високопреосвященним Владикою Кир Ізидором Борецьким — одна 90-хвилинна касетка;
б) різдвяний концерт (колядки й щедрівки) — дві касетки

Одночасно інформуємо, що крім вище згаданих касеток видано також відео-касети з турне ансамблів по Україні. Касетки і відео-касети можна придбати в українських книгарнях „Арка" і в крамниці церковних річей міста Торонто. Замовлення на них, як також чеки на підтримку ансамблів, надсилайте, будь ласка на адресу:

УКРАЇНСЬКІ МОЛОДІЖНІ АНСАМБЛІ

UKRAINIAN YOUTH ENSEMBLES CORPORATION
P.O. BOX 37 Station "D", Toronto, Ont. Canada M6P 3J5

Україна...

(Закінчення зі стор. 2)

з територією, на якій живуть, до складу інших країн — Молдавії, Румунії Мігранти з Росії, що звичайно за союз, компактно мешкають у індустріяльних містах, відрізняються войовничим шовінізмом, готові на крайноці. Але у процентовому відношенні українців на півдні (не рахуючи Криму) більше. Що вінізм може викликати у них зворотню реакцію. Сільське населення — україно мовне. Вплив компартії дуже сильний, хоча постійно знижується.

Отож, беручи це все до уваги, можна з якоюсь долею впевнености сказати, що більшість українського народу проголосує проти залежности від Москви. Щось подібне часом пропонує і голова Верховної Ради Леонід Кравчук, який на пресконференції весною 1990 року розповів про свій проєкт совєтського устрою — конфедерацію. За його словами, це може бути щось дуже схоже на західньоевропейську співдружність. Але практичні дії парляменту і уряду ще не дозволяють робити остаточні висновки. Нинішній парлямент має безсумнівно зійти з політичної арени.

Уявім, що Україна все таки виборола незалежність. Має законно обраного президента, демократично вибрану Верховну Раду, конституцію. Хто, яка країна першою визнає нову державу, старого члена ООН? СССР? А чи буде він існувати? Якщо буде, звичайно не визнає, до того ж зробить усе аби не визнали і обережні европейські політики. Без сумніву з боку Союзу Україні буде оголошена економічна бльокада. Почнуться перебої з паливом, сировиною. Туманна реакція Росії на чолі з Єльциним. Не маючи власної армії, валюти, республіка опиниться перед проблемою розколу і кривавих конфліктів. Вихід може бути один — кредити ЗСА, Канади, Австралії, інших країн. Можливий продаж збиткових підприємств, частини землі. Але це під умовою визнання української держави Заходом.

Перспективи не дуже радісні, та третього шляху нема. Або совєтська колонія „Малоросія", або Захід. На жаль, через відсутність ґарантій, демонстративне іґнорування багатьма европейськими дипломатами українських проблем, у душах людей живе непевність. Як воно буде? Невідомо. А з Москвою воно якось звичніше. Хоч голодно і боязко...

Забувається, що українців у Москві живе менше, ніж у Канаді, ЗСА, Арґентині, Австралії та інших країнах. І ті зарубіжні українці багаті, освічені, впевнені, знають українську мову і не знають російської.

То чому нашій нації і там за океаном, і тут на батьківщині не з'єднати свої зусилля і не зробити нашу землю знову квітучою?

Можливо, думка про те, що там, в Америці, живуть брати наші і гарно живуть, не дала нам загинути остаточно, залишала надію і на своє колись красиве життя. Тож творім його разом! Зараз. Сьогодні.

Наступних семидесяти років ми не подужаємо.

Образотворче...

(Закінчення зі стор. 2)

В основу картин мистець вкладає людину та її місце у світі, бо вона в його розумінні, промислом Божим, є Його сотворінням і повністю залежна від сили надприродного Єства; вона — це втілення боротьби добра і зла, світла і темряви. Ця філософія ідеалізму дала і дає художникам матеріял на створення емоційних образів для релігійних та іконографічних потреб. Отож і картини П. Лопати мають такі прикмети з акцентами містичних і реальних систем і вони тісно пов'язані між собою. Це художні твори з християнсько-світською символікою у переносному значенні даної тематики. Це картини з багатозмістовними мотивами, у яких відчувається прагнення виразити духовні аспекти проблеми.

В картині „Прокровителька" (1990) мистець передає людські характери, темпераменти і психологічні стани з прецизійним витонченням форм облич. Пульсацію він доповнює писанкою та паскою, в яку вставлено горіючу свічку. Живопис П. Лопати — це переплетені динамізм і енергійність ліній, тонкий перехід з одного кольору в інший та їхнє драматичне дихання. По композиції — це картини пірамідальні або конусові, де на фундаменті кульмінаційні дії все вище і вище піднімаються й завершуються переважно авреолею.

У світлу пам'ять

бл. п.. Володимира Божика

пересилаю 50 долярів
на ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ.

Ірина ЮРЧИК

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, дня 3-го вересня 1990 р. відійшов від нас у вічність
наш найдорожчий та ніколи незабутній
МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п.
СТЕПАН ПИЛИПЧАК

Цією дорогою складаємо щиро-сердешну подяку о. крилошанинові В. Вознякові з парафії св. Йосафата, Манстер, Інд., та о. крилошанинові І. Кмечові з парафії св. Михаїла, Чикаґо, Ілл., за відвідини покійного з Найсвятішими Тайнами та уділення Оливопомазання. Рівнож щиро дякуємо о. Е. Мищишинові з парафії св. Михаїла, Геммонд, Інд., за відправлення панахиди та щирі і зворушливі слова у пам'ять покійного. З глибини серця дякуємо о. М. Стельмахові, пароховi церкви св.Йосафата, Манстер, Інд., що під його батьківською опікою разом з отцями крилошанинами відслужили всі похоронні відправи. Їх прощальні слова улекшили наше горе.

Дякуємо ближчій та дальшій родині, приятелям та знайомим, які виявили християнську любов і пошану покійному в часі недуги та всім, що прийшли віддати останню прислугу та відпровадили тлінні останки на вічний спочинок.

Дякуємо за участь у похоронних відправах, за Святі Літургії за молитви та за щирі вислови співчуття у хвилині тяжкого горя.

Щиро дякуємо хорові при парафії св. Йосафата за чудовий спів під час похоронних відправ і за зворушливу пісню на цвинтарі „Видиш брате мій". Сердешно дякуємо тим що несли домовину.

Щире спасибі друзям за теплі та зворушливі прощальні слова у похоронному заведенні і під час тризни.

Щиро дякуємо за квіти, за пожертви, всім організаціям до яких покійний належав та працював ціле своє трудолюбиме життя.

Хай Бог сторицею заплатить вам, дорогі друзі.

Стократно дякуємо за пожертви в пам'ять покійного, які розділено згідно з бажанням жертводавців.

Фонд Оборони України	$ 500.00
Культурний Осередок свв. Володимира й Ольги, Чикаґо	420.00
Церква в Україні	245.00
Фонд Дітям Чорнобиля	200.00
Національна Трибуна	150.00
Радіопередача визвольного Фронту	50.00
Радіопередача свв. Володимира й Ольги, Чикаґо	50.00
Церква св. Михаїла, Чикаґо	50.00
Авангард — Журнал	30.00
Крилаті — Журнал	30.00
Покликання до священичого стану	20.00
Заупокійні Святі Літургії	1190.00

Ще раз щира вам подяка. Нехай Господь держить вас у своїй опіці.

Дружина МАРІЯ з дітьми і внуками

Ділимося сумною вісткою з Товаришками і Товаришами Зальцбурзької Гімназії,
що 21-го січня 1991 р. на 62-му році життя
упокоївся в Бозі

бл. п.
Богдан Гаврилишин

ПОХОРОН відбувся 25-го січня 1991 р. з церкви св. Миколая у Пассейку, Н. Дж., на цвинтар св. Ґертруди у Колонія, Ню Джерзі.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Комітет Зальцбурзької Гімназії

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями та знайомими,
що 17-го січня 1991 р., по тяжкій недузі на 72-му році життя відійшов від нас у вічність
наш найдорожчий
ЧОЛОВІК, БАТЬКО, БРАТ, ДІДУСЬ І ДЯДЬКО

св. п.
Григорій Багнівський

Залишив у горю:
дружину — КЛАВДІЮ
сина — СТАНІСЛАВА з дружиною МАРІЄЮ і дітьми ЛАРІСОЮ, ПАВЛОМ і АНДРІЄМ в Канаді
дочку — ЛІДІЮ з мужем ПЕТРОМ ШАЛЕЦЬКІ і дітьми НАТАЛОЧКОЮ і КАТЕЮ в Ню Джерзі
брата — ОЛЕКСАНДРА з родиною в Індіяні
сестру — КАТЕРИНУ з родиною в Україні

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 19-го січня 1991 р. в українській православній церкві св. Юрія, Ярдвілл, а опісля на українському православному цвинтарі в Савт Бавнд Бруку, Ню Джерзі.

СТУДЕНТИ І РОБІТНИКИ влаштували спільну демонстрацію в Тірані, Албанія, і домагалися уступлення міністра закордонних справ. Крім того антикомуністичні сили в Албанії домагаються, щоб їхня країна повернулася обличчям до Західної Європи, а не до Китаю і Куби, які самі потребують економічної допомоги і таку допомогу дістають від сімох індустріяльних держав світу. Райс Маліле, міністер закордонних справ, побував недавно в Латинській Америці, відвідав Фіделя Кастра і в Китаю пекінських керівників. Така поведінка речника уряду викликає тільки настороженість західніх демократичних держав, кажуть організатори демонстрації.

HELP WANTED

ПРИЙМЕМО НА ПРАЦЮ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

особу зі знанням української і англійської мов. Досвід в адмініструванні підприємства побажаний.

Медичне забезпечення, пенсійний план і інші бенефіти. Платня після умови.

Проситься висилати резюме до:

"SVOBODA"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
TeL: (201) 434-0237, (201) 434-0807

П'ЯТЬ ПРИЧИН ЧОМУ НАМ ПОТРІБНО ПІДТРИМУВАТИ ІВАНА ДЕМ'ЯНЮКА

1. „Мушу сказати, що я переконаний, що вирок суддів в Ізраїлі був несправедливий..."
— Лорд Томас Деннінг
2. „Мені не відома ніяка інша судова справа в якій потоптано так багато процедур загально прийнятих „міжнародними чинниками".
Професор Віллем Вагенар, автор книжки „Розпізнаючи Івана: Наукова праця з легальної психології", Вид. Гарвардського Університету.
3. „Якщо Іван Дем'янюк, в невинності якого я повністю переконаний, буде повішений на шибениці Аймана, то прийде день коли держава Ізраїль буде сидіти на лаві підсудного".
— Патрик Бюкенан.
4. „На мою думку ця справа смердить... Прошу розглянути справу американського громадянина Івана Дем'янука і поведінку Відділу спеціяльних інвестигацій (OSI) в нашій країні".
— Конгресмен Джеймс Трафікант (демократ, Огайо), „Конгресовий рекорд" з 20-го червня 1989 р.
5. „Вірю, що історія не забуде справи Дем'янюка, так як не забула справи Дрейфуса".
— Граф Ніколай Толстой

Після дванадцяти років напологливих і невтомних зусиль ми осягнули багато. За свою подивогідну відвагу та витривалість Іван Дем'янюк — невинна жертва — заслужив на гідну оборону перед ізраїльським Верховним судом. Без Вашої негайної фінансової допомоги така оборона не буде можливою. Просимо допомогти нам успішно завершити останній етап цього страхіття-примари, яка триває вже понад дванадцять літ.

Просимо висилати пожертви на:

John Demjanjuk Defense Fund
P.O. Box 92819
Cleveland, Ohio 44192

ЗМІНА АДРЕСИ

До Адміністрації „Свободи"

30 Montgomery Street ■ Jersey City, N.J. 07302

Прошу змінити мою адресу:

„Свободи" ☐ **„Українського Тижневика"** ☐ **„Веселки"** ☐

Моя СТАРА АДРЕСА була:

Число Відділу *(якщо член УНС)* .....

Ім'я і прізвище .....

Адреса .....

.....

Моя НОВА АДРЕСА така:

Ім'я і прізвище .....

Адреса .....

.....

На зміну адреси проситься ОБОВ'ЯЗКОВО ДОЛУЧИТИ $1.00 . ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ ВІД 1-2 ТИЖНІВ

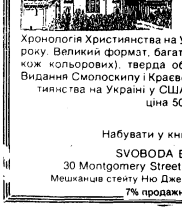

Вже появилася книга

A THOUSAND YEARS OF CHRISTIANITY IN UKRAINE

„ТИСЯЧА РОКІВ ХРИСТИЯНСТВА НА УКРАЇНІ"

(англійською мовою)

Хронологія Християнства на Україні від 1-го століття до 1988 року. Великий формат, багато фотографій і ілюстрацій (також кольорових), тверда обкладинка, люксусовий папір. Видання Смолоскипу і Краєвого Комітету Тисячоліття Християнства на Україні у США, 1988. Балтимор, стор. 312, ціна 50.00 дол.

Набувати у книгарні Свободи.

SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Мешканців стейту Нью Джерзі обов'язує додати до ціни 7% продажного податку.

„Наше мистецтво невичерпне і багате, бо воно формувалося не на снобізмі одиниць, а на духовних підвалинах цілого народу... Схід і Захід Європи відбилися у дзеркалі українського мистецтва, відображаючи геополітичне становище українців у центрі континенту... Від середини XIII століття Україна фактично позбавлена повноцінної державности, за винятком коротких періодів Гетьманської доби і періоду Визвольних змагань, але наше мистецтво, культура переживали і в неволі цілі епохи розквітів... Не зважаючи на систематичні нищення, українське мистецтво незнищенне, як незнищенна і наша духовність... Свідченням цього є те, що ми дожили до кінця XX віку і зберегли сильну волю до оновлення і до відродження... Українську ікону фактично виключили із світового мистецтва, її ігнорують, але стверджає від цього не українська ікона, а потерпають ті, хто надаремно прищеплює нам комплекс меншевартости. Світ ще відкриє в майбутньому красу і духовність української ікони. Але нашим обов'язком її відкрити раніше, доки це зробить зовнішній світ..."

Такі думки, тези, положення доповідей вченого з України, доктора мистецтвознавства Дмитра Степовика з Інституту мистецтвознавства, фолкльору та етнографії ім. М. Рильського АН УРСР в Києві, який від жовтня минулого року перебуває в Америці на запрошення Українського Музею у Нью Йорку. Наприкінці 1990 року Дмитро Степовик побував з лекціями у столиці країни місті Вашінгтоні, де йому довелося виступати п'ять разів: тричі в науково-релігійному товаристві св. Софії, один раз перед громадою української столичної парохії св. Андрія, один — у школі для українських дітей. Теми його доповідей: „Історичні та мистецькі основи ікони", „Дві церкви — одна культура", „Україна: проблема двох патріярхатів", „Світло й тіні Берестейської Унії в аспекті культури" — такі теми вашінгтонських доповідей науковця. Концепція давнього українського мистецтва, яку розвиває Дмитро Степовик, незвичайна для теперішнього мистецтвознавства в Україні. Чимало нового й цікавого є в ній також з погляду західньої науки.

Успішно пройшли доповіді д-ра Д. Степовика у Вашінґтоні та Сиракюзах

Після доповіді — дискусія. Д-р Дмитро Степовик та Архімандрит Любомир Гузар.

Свої тези й висновки Д. Степовик робить не напережовуючи відомих фактів, а на останніх відкриттях, в тому числі зроблених ним самим (наприклад, у трактуванні історії гравюри XVII століття). Знання нових фактів у науці дали підґрунтя, щоб відмовитися від політизованих штампів і подивитися на панораму українського мистецтва об'єктивно. Дійсно, треба мати мужність, щоб після довголетнього періоду очорнювання Берестейської Унії сказати про неї добре слово, що вона була і позитивним фактором української культури. Звичайно для такого висновку потрібні докази. І доповідач їх навів — маловідомі факти про те, як українці самі, задовго до Петра І і Катерини II прорубали вікна у Європу, училися у школах католицького Заходу, не зрікаючись при цьому своїх обрядів, своїх православних переконань. В Унії українці зробили спробу єднання із Заходом, але що спробу зірвала внутрішня реакція разом із зовнішніми ворогами України.

В доповіді про ікони Д. Степовик обстоює в ній стильову концепцію розвитку іконопису, говорить про розгалуження іконописного мистецтва на національні школи після постанов 7-го Вселенського Собору. Учений з Києва говорить про боротьбу навколо самого поняття „українська ікона", про зневажливе ставлення деяких дослідників до ікон ренесансу, барокко і класицизму. Проводячи класифікацію й періодизацію тисячолітньої історії українського іконопису за стилями, Д. Степовик твердить, що візантинізм був лише початковим „позиченим" стилем в українській іконі. Історія візантинізму кінчається у XV, найпізніше у XVI ст. Д. Степовик вважає, що піднесення в історії українського іконописання — це якраз XVI, XVII і XVIII ст., коли в мистецтві ікони в усій повноті виявилися духовний зв'язок з першообразами християнства, естетичною витонченістю та українською ідеєю.

У популярній формі, доступній сприйняттю дітей, Дмитро Степовик повторив основні тези доповіді про ікони перед школярами української суботньої школи у Вашінгтоні.

Д. Степовик стурбований тим, що сьогодні є дуже мало людей, які розуміють дійсну природу, неперехідну цінність та своєрідність української ікони. Іконознавство привласнила невелика групка людей, котрі з тих чи інших причин не зацікавлені у загибленому вивченні українського іконопису і його популяризації в Україні та поза її межами. Історія ікони звужена до двох понять: „візантійська ікона" і „російська ікона". Учений вважає, що у навчальних закладах України ще довго не будуть вивчати іконопису. Тому важливо мати спеціяльні курси з ікони в духовних семінаріях українців-православних і українців-католиків, в Українському Католицькому Університеті ім. св. Климентія в Римі, Українському Вільному Університеті у Мюнхені, на славістичних і українознавчих катедрах університетів Заходу. Молодь повинна знати історію українського іконопису, бо ікона значною мірою є ключем розуміння українського мистецтва.

„Дві церкви — одна культура" та „Україна: проблема двох патріярхатів" були присвячені аналізові впливів Церкви на культуру, на формування духовности й етики. Д. Степовик спробував поєднати історію Церкви й історію культури як одну історію. У доповідях є цікаві моменти, яких не знайдеш у книгах, виданих в Україні. Наприклад, що в Україні історично ніколи не був чинний принцип „відділення Церкви від держави і школи від Церкви", бо Церква була фактором виховання національної свідомости та освіти (тому, власне, і заборонялася, загалася у підпілля). Або що Церква в умовах підневільности заміняла собою державницькі інституції, виступала охоронцем-покровителем, замовником не тільки творів на релігійну тематику, а й на світську, якщо вони утверджували любов і взаємопошану у людських взаєминах.

За спостереженнями Д. Степовика відчуваються багаторічні студії середньовічного мистецтва. Середні віки у розумінні вченого — ніякі не „темні", як прийнято говорити, а пронизані ідеєю досконалости, прагненням жити святим Божим життям. Дмитро Степовик, православний за хрещеням і віровизнанням, стоїть у своїх викладах над конфесіями, старається бути максимально об'єктивним у трактуванні затяжної православно-католицької полеміки. Та й саму полеміку він вважає позитивним фактором, гарантом від авторитарности і застою в будь-якій конфесії і деномінації християнства. Така позиція сьогодні є характерною для багатьох активістів демократичного руху в Україні (наприклад, для відомого публіциста Євгена Сверстюка), занепокоєних тим, що полеміка (як нормальне явище) не переросла у конфлікт (як джерело провокацій і гальмо для демократичного руху). У Вашінґтоні Д. Степовик побував у Джорджтавнському університеті, Смітсонівському інституті та його музеях, ознайомився з візантійською колекцією в Дамбартоні, Окс.

Після Вашінґтону д-р Дмитро Степовик відвідав місто Сиракюзи у стейті Нью Йорк — на запрошення родини відомих лікарів і громадських діячів д-ра Олександра і Ярослави Гудзиків. У передріздвяні дні багато хто цікавиться, як збереглися давні святкові обряди в Україні і чи відроджуються вони тепер. До речі, Інститут мистецтвознавства, фолкльору та етнографії, де працює Д. Степовик, покликаний досліджувати традиційні свята й обряди українців. У громаді при церкві св. Луки Д. Степовик відповів на запитання українців, що живуть у Сиракюзах. Він детальніше розповів про діяльність Всеукраїнського Православного Братства Св. апостола Андрія. Промовця представив членам громади настоятель церкви св. Луки о. Петро Сівко.

Стефанія Гнатенко

КЕРІВНИК ПРЕСИ Й інформації міністерства закордонних справ СССР Віталій Чуркін заявив кореспондентам, що рішенням міністерства оборони СССР з Прибалтики буде відтягнений полк війська, який був присланий туди з Пскова. Він однак підкреслив, що у Прибалтиці залишуться ті військові частини, які були там весь час. Тобто в Литві, Латвії і Естонії далі стаціонуватимуть десятки тисяч окупаційних вояків Прибалтійської военної округи, одної з більших в СССР.

ЯПОНСЬКИЙ УРЯД ВИРІШИВ збільшити свій вклад грошей на покриття военних дій на Близькому Сході, зокрема в районі Перської затоки. Коаліційні країни в Савдійській Арабії отримають ще 9 біл. дол. допомоги, заявив представник бюра прем'єр-міністра японського уряду. Ходять поголоски, що опозиційні партії домагатимуться ширшої дискусії в парляменті у цій справі і вимагатимуть виявлення від уряду звідки він плянує взяти такі великі гроші. Покищо великої опозиції до теперішньої політики уряду немає.

Розпочалась...

(Закінчення зі стор. 1)

лися лише, що 73 відсотки киян живуть у стані постійної тривоги і очікують нові катастрофи подібні до чорнобильської, а три з кожних чотирьох учасників опиту скептично оцінюють заходи уряду щодо компенсації окремим верствам населення їхніх втрат через зростання цін.

Згідно з повідомленням сектору інформації РМ УССР з метою забезпечення соціяльного захисту населення в умовах підвищення союзним урядом цін на всі товари і послуги, РМ Української ССР ухвалила рішення зберегти діючі роздрібні ціни на продаж населенню з державних фондів м'яса і м'ясопродуктів, молока та молокопродуктів, яєць, хліба і хлібобулочних виробів, борошна, круп, макаронів і макаронних виробів, цукру, чаю, рибних товарів (крім делікатесів), солі, олії, маргарину і маргаринової продукції, харчових концентратів, медикаментів, тютюнових виробів (крім імпортованих), товарів для дітей.

Відшкодування різниці між оптовими (розрахунковими) та роздрібними цінами на зазначені товари здійснюватиметься за рахунок коштів республіканського і місцевих бюджетів.

Згідно з повідомленням прессцентру ЦК КПУ, на засіданні Політбюро ЦК розглянуто концепцію нової конституції Української ССР та проєкт Союзного договору разом з питанням масово-політичної роботи у зв'язку з проведенням референдуму про Союз ССР.

У повідомленні сказано, що Політбюро ЦК КПУ пропонує зберегти і закріпити у новій Конституції нинішнє найменування Української держави — УССР, а також зазначається, що комуністи республіки принципово висловлюються за збереження Союзу ССР.

Міністер культури України Оленєнко і заступник голови Ради Міністрів Комісаренко 30-го січня підписали наказ про ліквідацію Українського Відеоцентру. Його зліквідовано не з фінансових причин, бо підприємство є самоокупним, а через те що відеоцентр дотримується української орієнтації. Він за два роки створив понад 20 стрічок української тематики.

В Україні

(Закінчення зі стор. 1)

ферендуму й вирішила звернутися до Президії Верховної Ради СССР та Центральної комісії з проведення всесоюзного референдуму з проханням „зарахувати Кримові підсумки референдуму, проведеного 20-го січня, як відповідь на запитання про ставлення кримчан до союзного договору та до збереження СССР".

Вісті з УКДДЦ

У найближчому часі Канадсько-Український Дослідчо - Документаційний Центр (УКДДЦ) перепроводиться до нового приміщення на другому поверсі Інституту св. Володимира. З початком березня ц. р. будова буде остаточно закінчена і Центр влаштується у новому приміщенні. Нове приміщення включатиме: кімнату з спеціяльно контрольованою температурою і вологістю на безпечне збереження архівних фондів, буде досить місця, щоб як дослідники, так і всі зацікавлені особи могли використовувати архіви Центру. Комп'ютерне обладнання уможливить каталогування всіх архівних матеріялів.

Плянується відкриття нового центру, а також демонстрування нової україномовної версії фільму „Жнива розпачу". Ще у серпні 1990 року режисер Славко Новицький закінчив цю вер сію і у вересні того ж року він висвітлював цей документальний фільм на фільмовому фестивалі „Кінофест Земля" у Києві і в інших містах України. Виготовлення української версії фільму „Жнива розпачу" завдячуємо щедрій фінансовій пожертві Товариства прихильників Руху в Канаді і Шкільній Раді КУК Торонто.

Архіви Центру постійно збільшуються. Завдяки щедрим співпрацівникам Центру і різним нововідкритим джерелам, особливо в Україні, є постійний доплив свідчень, документів, фотографій, авдіо- і відеозаписів.

Під час подорожі в Україну в листопаді 1990 року Іроїда Винницька, директор архівів УКДДЦ, придбала до архівів Великого Голоду 1932—33 років ксерокс копії листів 150 свідків (разом 530 сторінок) з архівів Товариства „Меморіял" і 13 годин відеозаписів конференції „Голодомор 1932—33", яка відбулась в серпні 1990 р. в Києві. Велику частину записів цієї конференції становлять свідчення очевидців. До архівів Другої світової війни і

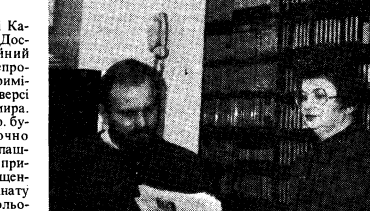

Іроїда Винницька, директор архівів, передає новонабуті матеріяли з України працівникові УКДДЦ Несторові Микитинові.

Винницька привезла 14 годин авдіозаписів, інтерв'ю на теми репресій, УПА, переселення і Яворівського полігону, а також 3 години відеозаписів про жертви НКВД в Дрогобичі, Яблонові і тюрмі Лонцького у Львові.

В останніх місяцях Центр в додатку до різних документів і споминів також одержав 50 фотографій, 14 годин відеозаписів з сучасних подій в Україні. До колекції надійшли нові документальні фільми про Сталіна продукції британського „ВВС" разом з американським „PBS" і фільми канадського режесера Джон Валкер для Онтаріського „TVOntario". Центр також зберігає повні записи деяких інтерв'ю, які були використані у цих фільмах.

В останньому році завдяки „відлизі" в Україні відкрилися різні урядові архіви. Тепер навіть деякі збірки документів Комуністичної партії України стали доступними. Хоч, на жаль, доступ до цих джерел пристіший чужоземцям, ніж науковцям з України. Щоб використати ці можливості, д-р Джеймс Майс перебуває тепер в Україні і підшукує документи, які будуть здепоновані в УКДДЦентрі.

Фінансова кампанія на потреби УКДДЦ продовжується. Всім нашим жертводавцям складаємо щиру подяку за їх фінансову поміч, яку сприймаємо як вислів довір'я і одобрення наших починів. Списки жертводавців будуть поміщені в пресі. За дальшими інформаціями просимо звертатися до Українсько-Канадського Дослідчо-Документаційного Центру: 620 Spadina Ave., Toronto, Ontario, M5S 2H4, tel. (416) 923—3318.

● РОЗШУКИ ●

МИХАЙЛО ШВЕЦЬ, син Марії з БРИЙОВСЬКИХ пошукує двоюрідних братів БРИЙОВСЬКИХ,

які мали б жити в Чикаго, або як хтось би знав про їхнє перебування, прошу ласкаво написати на адресу:

Михайло Швець
Львівська область 292600
Самбірський район
місто Рудки
вул. Гагаріна 3
УССР

ПОШУКУЮ
АГУРЕЇВА ІВАНА ЛЕОНТОВИЧА,

нар. 1912 р. в селі Ольховатка, Харківська область. Хто знає про нього прошу тел. колект, веч. OLGA **(617) 277-9390**

● SERVICE ●

UKRAINIAN TYPEWRITERS
also other languages complete line of office machines & equipment
JACOB SACHS
251 W. 98th St.
New York, N. Y. 10025
Tel. (212) 222-6683
7 days a week

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" і дитячого журналу „Веселка" та потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА ч. 3.

д-р О. Снилик, Вудленд Гилс	50.00
З. Антонак Річленд	40.00
М. Коптало, Торонто	35.00
З. Іваноико, Вестал	25.00
І. Ковалисько, Шейкер Гайтс	20.00
Б. Коваль, Арлінгтон, Ва.	15.00
В. Левицька, Ню Йорк	15.00
Владика В. Лостен, Стемфорд	15.00
З. Петеш, Чикаго,	15.00
Я. Пришляк, Баффало	15.00
А. Савансон, Пало Алто	15.00
Е. Хомяк, Болтон Ленднг	15.00
В. Цлебович, Ню Британ	15.00
М. Андрійович, Форт Ловтердейл	10.00
д-р Р. Барановський, Кергонксон	10.00
Б. Біловчук, Меспет	10.00
А. Вярчак, Йонкерс	10.00
Б. Гулуган, Ню Йорк	10.00
Н. Гуран, Рочестер	10.00
І. Дучинський, Клівленд	10.00
М. Задояний, Флашінг	10.00
Р. Запліткий, Бетл Крік	10.00
В. Зарицький, Фордс	10.00
І. Кардашинець, Стрефорд	10.00
А. Кейбіда, Мейплвуд	10.00
Д. Коваль, Чикаго	10.00
М. Луцишин, Колорадо Спгнс	10.00
А. Мацьо, Чикаго	10.00
Т. Моравський, Кліфтон	10.00
д-р Л. Мостовий, Лексінтон	10.00
Я. Онищук, Норт Порт	10.00
Я. Осередько, Адріян	10.00
К. Панчесайн, Вудбайн	10.00
Б. Полець, Міннеаполіс	10.00
С. Ришитівський, Глендейл	10.00
Г. Саранча, Розмід	10.00
Е. Сахарук, Венгем	10.00
Е. Сквернівко, Бінгемтон	10.00
д-р Р. Смик, Ковл Сіті	10.00
Укр. Кат. Церква св. Миколая Пассейк	10.00
А. Чепик, Бостон	10.00
А. Яріш, Рочестер	10.00
І. Бабяк, Філядельфія	5.00
А. Ганицька, Баффало	5.00
Н. Гафтокич, Гартфорд	5.00
О. Головко, Ст. Пол	5.00
М. Гордон, Гартфорд	5.00
М. Данилюк, Голівуд Фла.	5.00
М. Дембицький, Стемфорд	5.00
П. Джиджора, Сідер Гров	5.00
Т. Зазуля, Piro Парк	5.00
І. Зеленська, Річмонд Гилс	5.00
І. Каменецький, Мавнт Плезент	5.00
А. Каніцак, Пікскіл	5.00
Т. Кицьо, Бриджо	5.00
В. Когутяк, Юнкка	5.00
П. Лисенко, Питсфілд	5.00
І. Лотоцький, Норт Порт	5.00
М. Любезний, Норвуд Парк	5.00
Г. Макух, Помона	5.00
О. Мандибур, Савт Гемстед	5.00
В. Марущак, Кліфтон	5.00
П. Масник, Расфорд	5.00
М. Нагачівець, Торонто	5.00
П. Одарченко, Такома Парк	5.00
М. Олиник, Гетфілд	5.00
Т. Орел, Норт Берген	15.00
Т. Остап, Міннеаполіс	5.00
В. Полець, Міннеаполіс	5.00
О. Попюк, Койка Парк	5.00
Ю. Пригода, Бінгемтон	5.00
О. Сабатовнч, Рочестер	5.00
В. Савюк, Флорал Парк	5.00
М. Сенків, Інвернес	5.00
М. Середович, Сиракюз	5.00
В. Сидор, Рочестер	5.00
д-р Й. Сидорак, Гилсборо	5.00
І. Тимків, Лагуна Хілс	5.00
А. Федів, Шилінгтон	5.00
Л. Фігурський, Йонкерс	5.00
О. Фіріщак, Чикаго	5.00
М. Франко, Пітсбург	5.00
Б. Хома, Рочестер	5.00
Х. Храплива, Матаван	5.00
Р. Цибик, Парма	5.00
П. Шмагала, Істон	5.00
А. Ямрозик, Джексон Гайтс	5.00
М. Ярмолюк, Раселвил	5.00
О. Дубик, Трентон	3.00
І. Худий, Асторія	3.00
М. Дмитрів, Вайтсборо	2.00
М. Левчик, Делю	2.00
Ю. Олесницький, Тамс Ривер	2.00
В. Пастушок, Маркус Гук	2.00
Р. Рубак, Ст. Поп	2.00
О. Савків, Сарасота	2.00
П. Стасів, Воррен	2.00
М. Хитрий, Елизабет	2.00
К. Чорнодольська, Бронк	2.00
А. Клецор, Норт Бранзвик	1.00

Veska Company DEPARTMENT STORE
26 First Avenue
New York, N.Y. 10009
Tel.: (212) 473-3550
ВЕЛИКОДНЯ КЕРАМІКА, інкрустована різьба, писанки.

●FUNERAL DIRECTORS●

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
ЛУІС НАЙҐРО — директор Родина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568